Global Gateway –aloite

Global Gateway on EU:n komission ja ulkosuhdehallinnon 1.12.2021 julkistama uudenlainen strateginen toimintatapa EU:n globaalin vaikutusvallan lisäämiseksi, joka palvelee niin EU:n ulkoisen toiminnan tavoitteita geopoliittisessa kilpailussa kuin vastaa kumppanimaiden tarpeisiin. Tavoitteena on edistää EU:n tarjoamia ratkaisuja merkittäviin maailmanlaajuisiin haasteisiin, kuten energiasiirtymään, ilmastokysymyksiin ja digitaaliseen eriarvoisuuteen, erityisesti Afrikassa, Aasiassa ja Latinalaisessa Amerikassa sekä Euroopan lähialueilla. Aloitteen ideana on tasa-arvoinen kumppanuus, jossa EU vastaa em. alueiden maiden tarpeisiin molempia hyödyttävällä tavalla, ns. win-win tilanne. Global Gateway –strategia pohjaa kuuteen periaatteeseen; 1) demokraattiset arvot ja korkeat standardit, 2) hyvä hallinto ja läpinäkyväisyys, 3) tasavertainen kumppanuus, 4) vihreä ja puhdas, 5) turvallisuuskeskeisyys ja 6) yksityisen sektorin katalysointi.

Aloitteen tavoitteena on mobilisoida 300 mrd. euroa vuosina 2021-2027 Global Gateway –hankkeille. Pääasiallinen rahoitus on tarkoitus saada yksityiseltä sektorilta vivuttamalla hyödyntäen kehitysrahoituslaitosten ja komission panostusta em. hankkeisiin. Toisin sanoen julkisella rahoituksella pyritään pienentämään riskiä siten, että yksityinen sektori lähtee mukaan investointeihin. Komission viimeisimmän tiedon mukaan tähän mennessä on päästy jo 179 mrd. euron hankesuunnitelmiin ja se uskoo, että 300 mrd. euron tavoite saavutetaan vuoteen 2027 mennessä. Komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen on hiljattain todennut, että uuden komission aikana Global Gateway nostetaan uudelle tasolle – from start-up to scale-up.

Suomen painopisteet Global Gatewayn toimeenpanossa

Global Gateway toteuttaa hankkeita viidellä eri sektorilla, joita ovat digitalisaatio, ilmasto ja energia, liikenne, terveys sekä koulutus ja tutkimus. Tänä vuonna kriittiset mineraalit ovat nousseet keskusteluissa esille tärkeänä osana ja ne lasketaan mukaan ilmasto- ja energiasektorilla. Suomi keskittyy avainvahvuuksiinsa, joita ovat digitalisaatio, energia ja koulutus. Fokusalueiden lisäksi Suomi on painottanut tarvetta huomioida läpileikkaavana teemana sukupuolten tasa-arvon sekä ihmisoikeudet, kestävän kehityksen ja ilmastotavoitteiden ohella.

Suomi on alleviivannut sitä, että Global Gateway -hankkeet perustuvat kumppanimaiden tarpeisiin. Niiden on tarkoitus myös luoda työpaikkoja paikallisesti ja osallistaa kumppanimaat esim. raaka-aineiden jalostukseen, muodostaen näin toimivan osan Euroopan hankintaketjuja. Täten kumppanit hyötyisivät itsekin Euroopan investoinneista.

Suomi on profiloitunut etenkin digi- ja koulutussektoreilla, ja katsoo, että turvalliset digitaaliset yhteydet ovat geopoliittisesti tärkeitä. Konkreettisena esimerkkinä voisi mainita Data Governance in Africa –hankkeen, joka tukee Afrikan maiden datapolitiikan ja datatalouden kehittämistä sekä datapolitiikan alueellista yhdenmukaistamista. Hankkeen päätavoite on jaettu kolmeen toisiaan täydentävään tulosalueeseen: 1) Kattavan ja yhtenäisen henkilö- ja muita tietoja koskevan politiikkasäätelyn vahvistaminen, 2) Rajat ylittävän dataliikenteen edistäminen liiketoimintamahdollisuuksien luomiseksi ja alueellisten sääntely-ympäristöjen kehittämiseksi sekä 3) Puhtaisiin ja turvallisiin datainfrastruktuuri-investointeihin liittyvien kumppanuuksien edistäminen. Suomen rahoitus kohdistuu tulosalueisiin 2 ja 3 asiantuntijapanoksina, minkä lisäksi varoja käytetään tavoitteiden saavuttamista edistävien toimeksiantojen ja selvitysten tekemiseen sekä työpajojen järjestämiseen. Koko hankkeen rahoitus on 60 milj. euroa, josta Suomen osuus

on 3 milj. euroa. Hanke vastaa digitaalisen kehityksen tarpeisiin Afrikassa. Se myös edistää pitkällä tähtäimellä eurooppalaisille yrityksille suotuisamman toimintaympäristön kehittämistä Afrikassa vähentäen yritysten riskejä alueella.

Global Gateway avaa mahdollisuuksia uusille markkinoille

Global Gateway vahvistaa EU:n kumppanuuksia kehittyvien maiden kanssa infrastruktuurihankkeiden kautta. Samalla nämä hankkeet palvelevat maiden kehitystavoitteiden saavuttamista. Global Gateway -strategia tarjoaa suomalaisille yrityksille merkittäviä uusia mahdollisuuksia hankkia rahoitusta toimintansa laajentamiseksi kehittyvien maiden kasvaville markkinoille. Rahoitusta infrastruktuurihankkeille saadaan EU:n ulkoisen toiminnan rahoitusvälineistä, EU:n ja jäsenmaiden kehitysrahoituslaitoksilta sekä houkuttelemalla mukaan yksityisen sektorin investointeja.

Projektit kumpuavat kumppanimaiden tarpeesta ja dialogista paikallisen EU-edustuston kanssa. Dialogin pohjalta suunnitellaan projekti, jolle etsitään eri rahoitusmahdollisuuksia (lahja-apu, korkotuki, takuut, lainat). Suomalaisia rahoittajia ovat Finnfund, Finnvera ja Finnpartnership. Ylikansallisia rahoittajia ovat mm. Euroopan investointipankki EIP, Euroopan jälleenrahoitus- ja kehityspankki EBRD sekä joissain tapauksissa Euroopan komissio. Rahoituksen suhteen pyritään usein myös yhteistyöhön monikansallisten rahoituslaitosten kuten Maailmanpankin tai alueellisten kehityspankkien (esim. AfDB, IDB) kanssa.

Hallitusohjelman mukaisesti Suomi edistää tehokkaasti suomalaisten yritysten osallistumista EU:n Global Gateway -aloitteen puitteissa rahoitettaviin investointihankkeisiin. Suomi on pitänyt esillä sitä, että suurten yritysten lisäksi myös pienillä ja keskisuurilla yrityksillä on oltava mahdollisuus osallistua Global Gateway-hankkeisiin.

Global Gateway

TARKOITUS
Vahvistaa EU:n kumppanuuksia kehittyvien maiden kanssa infrastruktuurihankkeiden kautta. Palvelee maiden kehitystavoitteiden saavuttamista.

MAHDOLLISUUDET
Tarjoaa suomalaisille yrityksille merkittäviä uusia mahdollisuuksia hankkia rahoitusta toimintansa laajentamiseksi kehittyvien maiden kasvaville markkinoille.

INVESTOINNIT
Tavoitteena saada liikkeelle **300 mrd €** investoinnit (2021-2027) Team Europe -yhteistyön avulla.

